

Το Μουσικό Εργαστήρι παρουσιάζει:



Συμμετέχει η Χορευτική ομάδα ΓΠΑ

Πέμπτη 4 Ιουνίου 2015

21.00 μμ

Προαύλιο Γεωργικού Μουσείου
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
είσοδος ελεύθερη

1. **"Το βαλς των Χαμένων Ονείρων"** (μουσική: Μάνος Χατζιδάκις)
Η Λίλια (Αντιγόνη Βαλάκου) και ο Κώστας (Δημήτρης Παπαμιχαήλ) γνωρίζονται σ' ένα μίζερ γραφείο. Συνάδελφοι. Έχουν κι οι δυο όνειρα, όπως κάθε νέος άνθρωπος. Αυτή να καλοπαντρευτεί, αυτός να μπαρκάρει. Δεν τα καταφέρνουν, όμως. Τα χρόνια περνούν και παραμένουν στο ίδιο κι απαράλλαχτο θλιβερό σκηνικό, να μετρούν τις απώλειες γύρω τους. Μια χειμωνιάτικη, χιονισμένη μέρα αποφασίζουν να ενώσουν τον υπαρξιακό τους πόνο. Η πρόταση γάμου έρχεται ως σανίδα σωτηρίας και το βαλς του πλανόδιου μουσικού που ακουγόταν κάθε μέρα στον αποκάτω δρόμο αποκτά άλλο νόημα.

Το βαλς των Χαμένων Ονείρων, που χόρεψε αυτό το τραγικό ζευγάρι, γράφτηκε από τον Μάνο Χατζιδάκι και έκλεισε τα "Χαμένα Όνειρα", μια από τις καλύτερες ταινίες του Αλέκου Σακελλάριου που προβλήθηκε το 1961.

2. **"Αχ, να σε δω"** (μουσική - στίχοι: Ορφέας Περίδης)

Τραγούδι του Ορφέα Περίδη αφιερωμένο στο όνομά του και τον σχετικό μύθο. Ο Ορφέας, ο μεγαλύτερος μουσικός της αρχαιότητας έχασε από αρρώστια την αγαπημένη του Ευρυδίκη και την έμαχε παντού... Έφτασε μέχρι τον κάτω κόσμο, μάγεψε με το παίξιμο της άρπας του τον Πλούτωνα και συμφώνησε να πάρει την Ευρυδίκη μαζί του υπό έναν όρο... Να μην γυρίσει να την κοιτάξει μέχρι να ανεβούν στον κόσμο των ζωντανών... Ο Ορφέας όμως δεν άντεξε... και γύρισε γεμάτος λαχτάρα να τη δει. Ο Πλούτωνας την πήρε μια για πάντα μαζί του... Ο Ορφέας μαράζωσε και πέθανε από τον καημό του.

3. **"Πάμε μια βόλτα στο φεγγάρι"** (μουσική: Μάνος Χατζιδάκις - στίχοι: Νότης Περγιάλης & Γιώργος Εμιρζάς)

Αυτό το πολύ γνωστό τραγούδι του Μάνου Χατζιδάκι ακούστηκε για πρώτη φορά ως ορχηστρικό θέμα το 1957 στην ταινία του Γκρεκ Τάλλας **"Αγίουπα"** και αργότερα το 1960 στην ταινία του Ζιλ Ντσασέν **"Ποτέ την Κυριακή"**. Το έχουν ερμηνεύσει πολλοί διάσημο τραγουδιστές όπως Νανά Μουσχουρη, Χάρυ Μπελαφόντε, Μελίνα Μερκούρη κ.α

4. **"Καημός"** (μουσική: Μίκης Θεοδωράκης - στίχοι: Δημήτρης Χριστοδούλου)

Ένα από τα πολλά τραγούδια του Χριστοδούλου με σαφείς αναφορές στον εμφύλιο. Συμπεριλήφθηκε το 1961 στον κύκλο τραγουδιών του Μίκη Θεοδωράκη **"Ποιταία"**. Τα περισσότερα τραγούδια αυτού του κύκλου λογοκρίθηκαν όπως και ο στίχος **"να μη γνωρίζεις ποια στιγμή ο Χάρος θα σε πάρει"** όπου ο Χάρος έγινε Πόνος.

Ο συνθέτης διηγείται: Σπούδασα στο Ωδείο Αθηνών και πήρα υποτροφία για το Παρίσι. Ήταν καλύτερα να έμενα μόνος μου σε μία ζούγκλα, παρά στο Παρίσι. Όμως δεν ήθελα να γυρίσω πίσω ηττημένος! Προσπαθήσαμε να βρούμε τρόπο να ζήσουμε. Από κάποιο σημείο και μετά δεν είχαμε καν σπίτι, γιατί το σπίτι ήταν μέρος της υποτροφίας. Πήγαμε ακόμα και στην τενεκεδούπολη για να μένουμε. Υπήρχε ειδικό γραφείο για να πας εκεί. Ήταν έξω από το Παρίσι. Εκεί, έμειναν σε καλύτερες οι κλοσάρ και οι ζητιάνοι. Όταν πήγαμε εκεί μας είπαν "έχουμε για εσάς ένα "φιλέτο" και μας έδειξαν τον σκελετό ενός Λεωφορείου. "Αυτό θα είναι το σπίτι σας". Εκεί θα μέναμε, αν την τελευταία στιγμή δε μας έδινε μία φιλή ένα σπίτι μέσα σε ένα γκαράζ. Τα παιδιά μου γεννήθηκαν μέσα σε αυτό το σπίτι των δέκα τετραγωνικών. Δύο καμαρούλες και μία κουζίνα. Εκεί έγραφα τον **"Καημό"**, στο Παρίσι, με μεγαλύτερη μου έμπνευση τη νοσταλγία της Ελλάδας..."

5. **«Φωτοβολίδα»** (μουσική - στίχοι: Ορφέας Περίδης)

Περίδης: "Τα τραγούδια είναι αυτοβιογραφικά. Η δημιουργικότητα έρχεται όταν γράφεις μέσα από την ψυχή σου. Τα αληθινά τραγούδια είναι αυτά που τα χρησιμοποιούμε εμείς οι ίδιοι για να εκφράσουμε μια κατάσταση δυνατή -κατά πάσα πιθανότητα συναισθηματικά- για να πούμε ό,τι δεν είπαμε στην πραγματική μας ζωή. Αυτά είναι τα τραγούδια που δημιουργούνται «εν θερμώ». Υπάρχουν όμως και άλλα τραγούδια. Σε αυτά συλλαμβάνεις ένα θέμα και κάθεται και το φτιάχνεις ή βρίσκεις μια ωραία μουσική και κάθεται και τη γράφεις ενώ είσαι ήμερος. Μακάρι να είχα στιγμές έντονης συναισθηματικής φόρτισης για να γράφω πάντα τραγούδια «εν θερμώ», αλλά δυστυχώς δεν μπορεί να ζει κανείς έτσι συνέχεια. Με τον δεύτερο τρόπο έχει γραφτεί η **"Φωτοβολίδα"**. Την επιτυχία που είχε, δεν την περίμενα. Ήταν ένα κομμάτι που το έγραφα 4 μήνες γιατί ήταν η πρώτη μου προσπάθεια και δεν ήμουν εξοικειωμένος".

6. **«Χαράματα η ώρα τρεις»** (μουσική - στίχοι: Μάρκος Βαμβακάρης)

Το μελωδικό και τρυφερό αυτό χασάπικο του Μάρκου Βαμβακάρη γράφτηκε το 1937. Πλημμυρίζει συναισθημα κι έχει μυρωδιά λαϊκής καντάδας... Εκτός από τη μουσική ο Μάρκος έγραψε και τα λόγια, των οποίων τα δικαιώματα είχε εκχωρήσει για ένα διάστημα μέχρι την εξόφληση ενός δανείου, που εκκρεμούσε. Γι' αυτό σε παλιά 45άρια αναφέρεται ως στιχουργός ο Κώστας Μακρής. Η πρώτη εκτέλεση είναι του ίδιου με τη συνοδεία της Έλλης Πετρίδου.

Τα ηχογραφημένα τραγούδια του Μάρκου υπερβαίνουν τα 200 και προπολεμικά γνώρισε μεγάλη δόξα. Μετά την απελευθέρωση όμως και κατά την περίοδο 1948-

1959, περνάει δύσκολες ώρες, καθώς η ελληνική μουσική βιομηχανία τον θεωρεί ξεπερασμένο. Οι δισκογραφικές εταιρίες παύουν να τον καλούν για ηχογραφήσεις και τα μεγάλα νυχτερινά κέντρα τού αρνούνται τη συνεργασία. Μία από τις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής του Μάρκου Βαμβακάρη ήταν όταν ο Μπιθικώπτης τον βρήκε στο σπίτι του, στην Κοκκινιά, για να του αναγγείλει ότι θα ξανατραγουδήσει όλα τα παλιά τραγούδια του. Ήταν η εποχή που ο Μάρκος πήγαινε κι έπαιζε στις ταβέρνες και έβγαζε πιατάκι για το "ό,τι έχετε ευχαρίστηση". «Κατά τις τέσσερις τα ξημερώματα, κι αφού είχαμε περάσει απ' όλα τα στέκια, πήραμε το δρόμο για το σπίτι», θυμάται ο γιος του Στέλιος. «Κάποια στιγμή μού λέει: "Κοίταξε, ρε μάγκα, πώς κατάντησα. Με βλέπουνε σαν αντίκα. Να μην μπορώ εγώ να βγάλω μια δεκάρα και να κοινομαι τα τζουκ μποτ". Την άλλη μέρα το μεσημέρι ήρθε με το ποδήλατό του ο Μπιθικώπτης, και έφερε τη μεγάλη είδηση στον Μάρκο, ότι η δισκογραφική εταιρεία δέχτηκε, μετά από πρωτοβουλία του Τσιτσάνη, να ηχογραφήσει τραγούδια του Βαμβακάρη με τη φωνή του Γρηγόρη Μπιθικώπτη. Τον θυμάμαι σαν τώρα να παρατάει το ποδήλατο στον δρόμο και να τρέχει προς το σπίτι φωνάζοντας: «Μάρκο μου, έχω την εντολή από τον Τάκη τον Λαμπρόπουλο της "Κολούμπια". Λέει να μπω στο στούντιο να ηχογραφήσω όλα τα τραγούδια σου. Ό,τι έχεις πει μέχρι τώρα θα το ξαναπώ εγώ. Και τα παλιά τραγούδια σου και τα καινούρια και όσα θα γράψεις από δω κι ύστερα». Το ίδιο βράδυ ξανάρθε ο Μπιθικώπτης, μαζί με μια ομάδα μπουζουξήδων. Και το θυμάμαι αυτό το βράδυ, γιατί κελήδησε όλη η γειτονιά και όλη η Παλιά Κοκκινιά». Το 1960 αρχίζει η «δευτέρα καριέρα» του, όπως χαρακτηρίζεται από τον ίδιο.

7. **«Αργοσβήνεις μόνη»** (μουσική - στίχοι: Βασίλης Τσιτσάνης)

Ο Τσιτσάνης και η Μπέλλου τραγουδούσαν εναλλάξ στη βολή ατμόσφαιρα του «Σκοπευτήριου», στην Καισαριανή, υποφέροντας στωικά την εκτροπή του αυθεντικού ρεμπέτικου ρεμάτου στην κοίτη του φτηνού ηλεκτρικού ήχου, και ενώ ο ποιητής Νίκος Καρούζος απολάμβανε το ουσίκο του με τον ποιητή Νίκο Τρίκολα και την εκκεντρική Νανά Ησαΐα, προέκυψε ένα θέμα ζωής και θανάτου, κυριολεκτικά και μεταφορικά, όταν ο επικεφαλής της περάς άρπαξε ένα κομμάτι χαρτί και, γράφοντας δυο - τρεις λέξεις, ζήτησε απ' τον συνονόμάτο του να το πάει ως το πάλο για να το υπογράψει ο Συνθέτης αυτοπροσώπως. Το περιεχόμενο του καρουζικού χρησμού ήταν: ΤΣΙΤΣΑΝΗ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΘΑΝΕΙΣ!.

Τώρα θα αναρωτιέστε τι σήμαινε το σημείωμα του Καρούζου. Τι να σας πω; Πιθανόν ότι ο Τσιτσάνης ανήκε σ' εκείνη τη υπέρμετρα ευγενή στόφα ανθρώπων που δεν αξίζει να ζουν στη γη και που η θέση τους είναι με τους αγέλους. Όταν τελείωσε το πρόγραμμα, ο Τσιτσάνης θυμήθηκε αμυδρά το σημείωμα που είχε φτάσει σ' αυτόν σαν ετυμολογία ενόρκων και, αφού κάλεσε τη λουλουδού η οποία δεν είχε ιδέα για το σημείωμα, της ζήτησε να ρωτήσει «εκείνος εκεί τον κύριο», δείχνοντας με την προέκταση του βλέμματός του τον Καρούζο, να της πει (ώστε να του πει) τι ακριβώς είχε υπογράψει. Αυτή εκτέλεσε το καθήκον της σεμνά, χωρίς να βρει προσκόμματα και γυρίζοντας σε εκείνον του ανακίνησε επί λέξει: «Υπογράψατε ένα χαρτί που έλεγε "Τσιτσάνη, πρέπει να πεθάνεις"». «Α, καλά...» είπε ο Τσιτσάνης και, κατόπιν, σηκώθηκε με αργές κινήσεις για να πάει σ' ένα τραπέζι, στη γωνία, να τσιμπήσει τα απαραίτητα. Προς στιγμήν ανησυχίσε μήπως είχε υπογράψει κανένα γραμμάτιο. Την ιστορία αφηγήθηκε ο Τρίκολας στον Αριστάνο κι εκείνος στον Ευγένιο Αρανίτση που την καταγράφη βγάζοντας το συμπέρασμα ότι η μουσική είναι μια χώρα όπου θα σου δοθεί χάρη μόνον αν μπόρέσεις να αποδείξεις ότι δεν τη χρειάζεσαι.

Το τραγούδι **"Αργοσβήνεις Μόνη"** ηχογραφήθηκε το 1947 με ερμηνεύτες την Ιωάννα Γεωργακοπούλου και τον Στελλάκη Πετρινάδη.

8. **«Ο μήνας έχει εννιά»** (μουσική: Μιχάλης Σουγιούλ - στίχοι: Γιώργος Τζαβέλλας)

Η φράση "ο μήνας έχει εννιά" χρησιμοποιείται για να εκφράσει ανεμελιά και ξεγνοιασιά. Δύο είναι οι επικρατέστερες εκδοχές για την προέλευσή της. Η πρώτη προέρχεται από τα πρώτα χρόνια ύπαρξης του νέου ελληνικού κράτους, όταν οι δημόσιοι υπάλληλοι πληρώνονταν την ένατη ημέρα του μήνα. Η μέρα μισθοδοσίας προκαλούσε αισθήματα χαράς στους εργαζόμενους, τουλάχιστον για όσο κρατούσε ο διορισμός, σε μια εποχή σκληρής φτώχειας.

Η δεύτερη εκδοχή αναφέρεται σε ένα αρχαιότερο γεγονός. Λίγο πριν από τη μάχη του Μαραθώνα οι Αθηναίοι έστειλαν αγγελιαφόρο στους Σπαρτιάτες και τους ζήτησαν να τους βοηθήσουν στον πόλεμο εναντίον των Περσών. Οι Σπαρτιάτες υπακούοντας σε νόμο που τους απαγόρευε να πολεμήσουν πριν από τη γέμιση του φεγγαριού, απάντησαν: "Είναι ενένα το μηνός και το φεγγάρι δεν είναι γεμάτο". Οι Σπαρτιάτες έστειλαν στρατό, μετά την πανσέληνο, αλλά η μάχη είχε ήδη τελειώσει. Η φράση **«και ο μήνας έχει εννιά»**, δήλωνε πλέον την αποχή, την ασφάλεια, την καλοπέραση. Το τραγούδι πρωτοακούστηκε στην ταινία του Γιώργου Τζαβέλλα **"Το σωφεράκι"** το 1953. Το 1958 ο Τζαβέλλας παρουσίασε την ακριβότερη παραγωγή της Φίνος Φιλμ ως εκείνη τη στιγμή, με τίτλο παρμένο από τον στίχο **"Μια ζωή την έχουμε"** που εμπεριέχεται στο τραγούδι του Σουγιούλ και που γνώριζε ήδη μεγάλη επιτυχία με τη φωνή του Νίκου Γούναρα.

9. «Ψηλά τη χτίζεις τη φωλιά» (Μάρκος Βαμβακάρης)

«Ψηλά τη χτίζεις τη φωλιά και θα λυγίσει ο κλώνος / και θα σου φύγει το πουλί και θα σου μείνει ο πόνος».

Τραγουδι απτάλικο του Μάρκου Βαμβακάρη που ηχογραφήθηκε και κυκλοφόρησε με τη φωνή του το 1939. Το πρώτο δίστιχο συναντάται σε δωδεκανησιακό τραγούδι καθώς και σε κρητική μαντινάδα. *«Ψηλά τη χτίζεις τη φωλιά κι αν χαμηλώσει ο κλώνος, θε να σου φύγει το πουλί και θα σου μείνει ο πόνος».*

10. «Τα Σμυρναίικα τραγούδια» (μουσική: Παντελής Θαλασσινός – στίχοι: Ηλίας Κατσούλης)

Μια άλλη άγνωστη κι όμορφη ιστορία, είναι η ιστορία ενός πολύ γνωστού τραγουδιού. « Ένα βραδάκι», αφηγείται ο Θαλασσινός, «είχα πάει στο σπίτι του Ηλία Κατσούλη, και μεταξύ άλλων τραγουδιών που συζητούσαμε και σκαρώναμε, μου διάβασε ένα στίχο που προόριζε για μια νέα τραγουδίστρια, που είχαμε συνενεραστεί στο παρελθόν, την Αρετή Μπέλλου, η οποία ήταν ανιψιά της μεγάλης μας Σωτηρίας. Επρόκειτο για το αξεπέραστο “Τα Σμυρναίικα τραγούδια”». «Πήρα το στίχο μαζί μου στη Χίο. Ένα βράδυ εκείνου του χειμώνα, πήρα τον Ηλία τηλέφωνο και του λέω: “Ηλία μου, θέλω να με συγχωρέσεις, αλλά αυτό το τραγούδι δεν μπορώ να το δώσω σε άλλον” και συμπλήρωσα, “Είναι ό,τι ωραιότερο έχω γράψει ως τώρα”. Φυσικά, ο Ηλίας μου επέτρεψε να το κρατήσω, και μερικά χρόνια αργότερα το εξομολογήθηκα και στην Αρετούλα. Θυμάμαι της το είπα όταν την είδα στην Πάρο που έκανε διακοπές, είχε ασχοληθεί πλέον με την Ιατρική. Είναι τρελό να λες στον άλλο, ότι το μεγαλύτερο σου “σουξέ”, προοριζόταν για εκείνον, και στην ουσία του το ‘χες κλέψει. Είχα νοιώσει τόσο μεγάλο τραγούδι ήταν, όταν το πρωτοτραγουύδησα, παρουσιάω του Ηλία Κατσούλη σε μια παρουσίαση στη Χίο. Είπα: “Θα σας παίξω τώρα κι ένα τραγούδι ανέκδοτο που δεν πρόλαβε να μπει στον πρώτο μου δίσκο”. Έγινε χαμός, στο δεύτερο ρεφραίν τραγουδούσε όλο το θέατρο. Από μέσα μου χόρευα, και ήμουν ευτυχισμένος, κάνοντας ένα νεύμα στον Κατσούλη, σαν να του έλεγα... (Τώρα ίσως να με δικαιολόγησες, για αυτή μου την πλεονεξία!!!)

11. «Είμαι ερωτευμένος με τα μάτια σου» (μουσική – στίχοι: Γιάννης Βέλλας)

Ο Γιάννης Βέλλας, ένας από τους παραγωγικότερους συνθέτες και μαέστρους της λεγόμενης ελαφράς μουσικής, γεννήθηκε το 1909. Αρχικά εργάστηκε ως ξυλουργός και περιπτεράς στην Αθήνα. Τα πρώτα του μουσικά βήματα τα έκανε στα μέσα της δεκαετίας του '30. Έγραψε μουσική για δεκάδες ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου, καθώς και για εκατοντάδες επιθεωρήσεις και βαριετέ πρην και μετά τον πόλεμο. Πέθανε το 1999 σε ηλικία 90 ετών. Το τραγούδι του "Είμαι ερωτευμένος με τα μάτια σου", πρωτοκυκλοφόρησε το 1937, από την τραγουδίστρια της εποχής Χρυσούλα Στήνη. Γνώρισε δεύτερη αναγνώριση και επιτυχία τη δεκαετία του '90 όταν το τραγούδησε σε δίσκο η Ελευθερία Αρβανιτάκη.

12. «Αντριάνα»

Η ωραία Αντριάνα των Αθηνών ήταν υπαρκτό πρόσωπο που έζησε στην Αθήνα κατά τον 19ο αιώνα και το όνομά της συνδέθηκε με το **Βατραχονήσι** που ήταν μία από τις πρώτες συνοικίες των Αθηνών που άρχισαν να σχηματίζονται γύρω από τον Αρδηττό και το Παναθηναϊκό στάδιο. Η συνοικία αυτή βρισκόταν σκαρφαλωμένη στα σκαλοπάτια του ναού του Αγίου Σπυριδώνος στην είσοδο του Παγκρατίου μόλις περάσουμε το Παναθηναϊκό Στάδιο και στρίψουμε για να μπούμε στο Παγκράτι.

Εκείνα τα χρόνια στην Αθήνα υπήρχαν τρεχούμενα νερά τα οποία κατέβαιναν από τον Υμηττό και έβρισκαν διάφορες διεξόδους μέσα από ποταμούς οι οποίοι συνδύεσαν τους χειμάρρους μέχρι το Φάληρο από όπου χύνονταν στην θάλασσα. Ανάμεσα στις στήλες του Ολυμπίου Διός και της ανηφοριάς που οδηγεί στο πρώτο νεκροταφείο, πέραγε ο Ιλισός. Το Βατραχονήσι το ονόμασαν έτσι οι περιοικοί αφού στα νερά του Ιλισού κάθε μέρα πλατσούριζαν αναρίθμητα βατράχια. Ο Ιλισός μάλιστα στο ύψος του Βατραχονησιού αποτελούσε και διαχωριστικό παράγοντα ανάμεσα στους ευγενείς και στη λαϊκή τάξη. Κάποτε υπήρχε μια γέφυρα που χώριζε τις δύο όχθες του Ιλισού : Από τη μια όχθη βρισκονταν συγκεντρωμένα το παλάτι οι κατοικίες των ευγενών ενώ από την άλλη όχθη όπου βρισκόταν η συνοικία Βατραχονήσι στην περιοχή κάτω από τη γέφυρα έβρισκε κανείς λαϊκά στίπια με αυλή περιτριγυρισμένη από έναν μαντρότοχο. Επειδή τότε στην Αθήνα δεν υπήρχε κεντρικό δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης η μπουγάδα των περιοίκων γινόταν μέσα στην κοίτη του Ιλισού. Επίσης από εκεί κουβαλούσαν νερό με κανάπια στα στίπια τους για την υπόλοιπη λάτρα του σπιτιού.

Εκεί λοιπόν σύχναζε και η Αντριάνα, μια νεαρή κοπέλα ζακουστή για την ομορφιά αλλά και την νοικοκυροσύνη της. Την είχαν λείψι ψυχοκόρη σε κάποιο αρχοντικό. Πολλοί νεαροί θαμπωμένοι από την όμορφη κορροσύνη και την ομορφιά της προσφέρονταν να της κουβαλούν το νερό. Μάλιστα μια μέρα ένας νεαρός

κάτοικος του Βατραχονησιού της τραγούδησε ένα τραγούδι το οποίο για πρώτη φορά βρέθηκε καταγεγραμμένο σε φυλλάδια του 1860 ενώ ηχογραφήθηκε για πρώτη φορά γύρω στο 1910. Σύμφωνα με τις κακές γλώσσες η Αντριάνα ήταν ζωηρούλα και ήξερε να εκμεταλλεύεται τα προσόντα της. Λένε λοιπόν πως ανέπτυξε στενές φιλίες με υπουργούς αλλά στο τέλος βρήκε τραχιά κατάληξη: Έγινε ερωμένη ενός πασά από την Αίγυπτο ο οποίος επειδή υποτιπούταν πως δεν του ήταν πιστή, τυφλωμένος από τη ζήλεια του την παραμόρφωσε.

13. «Γιωργίτσα»

Δόμνα Σαμίου: 'Δεν είμαι τραγουδίστρια με την επαγγελματική σημασία της λέξης, δεν τραγουδάω σε δημοτικά κέντρα ή σε πανηγύρια για τη διασκέδαση μιας ορισμένης πελατείας. Τραγουδώ μόνο όπου πιστεύω πως εξυπηρετώ τη διατήρηση και τη διάδοση του δημοτικού τραγουδιού, έτσι απόφιο όπως έφτασε σε μας από την παράδοση. Μερικοί με λένε λαογράφο. Εγώ δεν έχω καμία σχέση με τη λαογραφία, δηλαδή δεν έχω μελετήσει, ενώ απλώς ασχολούμαι με την συλλογή και με την ερμηνεία του δημοτικού τραγουδιού κι αυτό, όπως έχω πει, καθαρά από μεγάλη αγάπη. Βέβαια, θα μου πείτε και ποια είσαι 'σύ που τραγουδάς και ηπειρώτικα και μακεδονικά και θρακικά και κρητικά και πελοποννησιακά και νησιώτικα. Εγώ είμαι Μικρασιάτισσα βεβαίως αλλά από μεγάλο σεβασμό, μεγάλη αγάπη, από γνώση και πείρα προσπαθώ όσο μπορώ να αποδώσω πιστά τα τραγούδια αυτών των διαφόρων περιοχών'.

“Εγώ λ’εγα να σ’ αγαπώ κανείς να μην το ξέρει

τώρα το μάθανε οι δικοί, Γιωργίτσα μου, το μάθανε κι οι ξένοι”.

“Γιωργίτσα” αργός καρσιλαμάς από τα Αλάτσατα της Μικράς Ασίας. Η Δόμνα Σαμίου το έμαθε από την Κλεονίκη Τζζαννάκη κι εμείς από εκείνη.

14. «Δεν σε θέλω πια»

Το διάσημο αυτό τραγούδι ηχογραφήθηκε στη Σμύρνη και στην Πόλη γύρω στα 1910 γνωρίζεται από τότε μεγάλη επιτυχία. Πρόκειται για ερωτικό τραγούδι το οποίο προέρχεται από ιταλικό τραγούδι των αρχών του 20ου αιώνα. Το γεγονός είχε επισημάνει παλιότερα κι ο Αλέκος Σακελλάριος τραγουδώντας μάλιστα και τους ιταλικούς στίχους του τραγουδιού. Ο Μάρκος Βαμβακάρης το θυμάται να τραγουδιέται στη Σύρο όταν εκείνος ήταν παιδί. Υπάρχει καταγεγραμμένο από τη Στέλλα Επιφανίου-Πετράκη στα λαογραφικά της Σμύρνης. Με μικροδιαφορές στους στίχους καταγράφονται 3 εκτελέσεις στα Λαϊκά Φυλλάδια των αρχών του 20ου αιώνα.

15. «Ψαράδες»

Οι "Ψαράδες", το παραδοσιακό αυτό τραγούδι που αποτελεί έναν από τους το συνδετικούς κρίκους του Μικρασιάτικου με το μετέπειτα Σμυρναίικο και Ρεμπέτικο, το βρισκουμε σε πολλές και διαφορετικές εκτελέσεις στη δεκαετία του 1920 αλλά ήταν ήδη ηχογραφημένο από το 1906. Η πιο γνωστή ηχογράφηση είναι της Μαρίας Παταγκίκα το 1927 και οι στίχοι που ερμηνεύει είναι οι περισσότερο γνωστοί.

Το ίδιο τραγούδι ηχογραφήθηκε με τον τίτλο "Ψαράδες" από την Εστουδιαντίνα Σιδερή το 1906 στη Σμύρνη, από τον Ελευθέριο Μελεμενλή το 1926 στην Αθήνα, από τον Κώστα Καρίπη το 1928 στην Αθήνα και από την κυρία Πιπίνα το 1929 στην Αμερική. Η μελωδία του τραγουδιού υπάρχει αυτούσια στο τραγούδι "Πάλι στα 'κοψε η μάμα σου" με τον Γιώργο Βιδάλη σε ηχογράφηση του 1926. Οι "αρχικοί" "Ψαράδες" έχουν ηχογραφηθεί με την επανάκαμψη του ρεμπέτικου αρκετές φορές! Περισσότερο γνωστή είναι η εκτέλεση του Γιώργου Ξηντήρη.

16. «Έχε γειά, πάντα γειά»

Με την ονομασία Συνθήκη του Μούδρου χαρακτηρίζεται η γνωστή συμφωνία ανακωχής που υπογράφηκε στον όρμο Μούδρου της Αήμνου, τον Οκτώβριο του 1918 μεταξύ των Δυτικών Συμμαχικών Δυνάμεων, της Αντάντ και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, σηματοδοτώντας ουσιαστικά και τη λήξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο ελληνικός πληθυσμός, για πρώτη φορά μετά από το σκληρά καταπιεστικά μέτρα που δοκίμασε στη διάρκεια του πολέμου, κυριολεκτικά ξεσπαθώνει σε κύματα ενθουσιωδών εκδηλώσεων, ειδικότερα στη Σμύρνη, όπου το ελληνικό στοιχείο υπερτερούσε του τουρκικού, καθώς και στην Κωνσταντινούπολη. Χαρακτηριστικοί σε σχέση με το γεγονός είναι οι στίχοι του ρεφραίν του γνωστού παραδοσιακού τραγουδιού της Κωνσταντινούπολης και των περιχώρων της:

**“Έχε γειά, πάντα γειά”, τα μιλήσαμε
όνειρο ήτανε τα λησμονήσαμε.**

(* Αντί "πάντα γειά", σε νεότερες εκτελέσεις έχει αποδοθεί λανθασμένα ως "Παναγιά", παρασυρόμενο προφανώς από προηγούμενο στίχο που αναφέρεται στο "βασιλείσα των κοριτσιών είναι η Μαυροφόρα" (= Παναγία), που όμως υπονοείται η Κωνσταντινούπολη και κορίτσια τα ελληνόφωνα προάσια της. Το ομότιπλο με τον δίσκο κομμάτι αποτελεί το σήμα κατατεθέν της παρουσίας της Δόμνας Σαμίου στη δισκογραφία. Η ίδια λέει για το τραγούδι: «Θυμάμαι ότι το

«Έχε γειά Παναγιά» μου το πρώτο'πε ο Αχιλλέας Ζαφειρόπουλος, αδελφός μιας καλής μου φίλης που είχα πρωτοσυναντήσει 17–18 χρονών στην Κωνσταντινούπολη. Μάλιστα, εκ των υστέρων, πριν από ένα-δυο χρόνια, ένας άλλος φίλος μου από την Ίμβρο μου είπε ότι ο στίχος δεν ήταν « Έχε γειά Παναγιά» αλλά « Έχε γειά, πάντα γειά». Κατά πόσον είναι σωστό κι αυτό δεν ξέρω, αλλά δεν είναι η πρώτη φορά που ο ανώνυμος λαός αλλάζει κάτι το οποίο δεν του πάει καλά σ' ένα τραγούδι.

Μουσικό Εργαστήρι ΓΠΑ

Μαρία - Άννα Αντωνοβαρδάκη: πιάνο
Μαίρη Δεναξά: τραγούδι, κρουστά
Νίκος Γιακουμάκης: κιθάρα, τραγούδι
Γιώργος Κιτσούλης: μπάσο
Μανόλης Κονδυλίδης: τραγούδι, κανονάκι
Κωστής Κοντογιαννάκης: κιθάρα
Παναγιώτα Κουτσούλη: τραγούδι
Γιάννης Κυρτόπουλος: σαξόφωνο
Καλή Μπάλδου: φλάουτο
Σπύρος Σιάννης: μπουζούκι

μουσική επιμέλεια, ενορχήστρωση και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Μητσotάκης



Χορευτική Ομάδα ΓΠΑ

Σοφία Αθανασίου
Χριστίνα Αράπη
Κωστής - Φοίβος Γιαννόπουλος
Γιάννης Γούσιος
Νατάσα Θωμαΐδη
Δημήτρης Κόκκας
Κώστας Μακρής
Αλέξανδρος Μπάκος
Μαρίνα Μορφιάδου
Αναστασία Μπακάλη
Σωτηρία Ρόντου
Μαρίνα Τσιάπτρα
Μαρία Τσιούρη

διδασκαλία χορών: Αλέξανδρος Μπάκος & Κωστής - Φοίβος

Γιαννόπουλος